

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

15 במרץ 2006.

**מבצע לכידת רוצחי השר רחבעם זאבי ז"ל: בעקבות
עזיבת הפקחים האמריקאים והבריטים את הכלא
של "הרשות הפלסטינית" ביריחו, ולנוכח
האפשרות כי רוצחי השר זאבי ישוחררו מהכלא,
ביצע צה"ל פעולה במהלכה נלכדו רוצחי השר זאבי
ופעילי טרור נוספים¹**

מימין: כוחות צה"ל מכתרים את בנין הכלא ביריחו (טלוויזיה "אלערביה", 14 מרץ)
משמאל: כניעת ששת העצורים הבכירים לאחר שעות של מצור (טלוויזיה "אלג'זירה", 14 מרץ)

כללי

1. בעקבות עזיבת המשקיפים האמריקאים והבריטים את כלא יריחו, על רקע כישלונה של "הרשות הפלסטינית" להבטיח את שלומם, פעלו כוחות צה"ל ביריחו. במהלך הפעולה נלכדו חמשת אנשי "החזית העממית לשחרור פלסטין", המעורבים ברצח השר רחבעם זאבי ז"ל, ופעילי טרור נוספים. בין העצורים **אחמד סעדאת**, מזכ"ל "החזית העממית לשחרור פלסטין" ו**פואד אלשובכני**, איש כספים בכיר ב"רשות", מקורבו ואיש סודו של ערפאת, שעמד מאחורי **עסקת ה"קארין A"** (ינואר 2002).

¹ נכון ל-15 מרץ 2006

2. חמשת פעילי הטרור המעורבים ברצח השר זאבי ז"ל ופואד שובכי היו כלואים ביריחו מתוקף הסדר בינלאומי, שהושג באפריל 2002 וקיבל אישור הקבינט הישראלי ("הסדר ראמאללה") על פי ההסדר הוטל על משקיפים מארה"ב ובריטניה לפקח על מאסרם של השישה בכלא של "הרשות" ביריחו. הסדר זה, כמו הסכמים והסדרים אחרים, **מעולם לא כונד על ידי "הרשות"**. לנוכח זאת בוצעה פעולת צה"ל ביריחו תוך שישראל מעבירה מסר ברור כי **היא לא תהסס לפעול באופן חד צדדי על מנת למנוע פגיעה באינטרסים לאומיים-ביטחוניים שלה**.

עיקרי האירוע

3. ב-14 מרץ בשעות הבוקר נכנסו כוחות צה"ל לעיר יריחו וכיתרו את בית הכלא של "הרשות הפלסטינית" (מבצע "הבאת ביכורים"). לאחר מצור שנמשך כתשע שעות הסגירו עצמם כ-300 אסירים וסוהרים ששהו במקום. 38 מהם נעצרו והובאו לחקירה ע"י כוחות הביטחון הישראליים ובהם חמישה מבוקשים מ"החזית העממית לשחרור פלסטין", המעורבים ברצח השר רחבעם זאבי ז"ל (אוקטובר 2001), **ופואד אלשובכי**, מקורבו ואיש סודו של עראפת (פרטים על השישה, ראו נספח). בחילופי האש שהתנהלו במהלך המצור נהרגו שלושה פלסטינים ונפצעו 12. לא נגרמו אבדות לצה"ל.

פוסטר של ארגון "החזית העממית" שפורסם באוקטובר 2005 במלאת ארבע שנים להירצחו של השר זאבי ז"ל. בפוסטר מופיעים ארבעת רוצחי השר זאבי ז"ל דורכים על ארונו. בשני צידי הפוסטר תמונות של **אבו עלי מצטפא** (מימין) מזכ"ל "החזית העממית" שנהרג בסיכול ממוקד בידי צה"ל ו**אחמד סעדאת** מחליפו (משמאל) שאחראי על רצח זאבי ז"ל והעצור עתה בידי ישראל. מתחת לארונו של זאבי מופיע הכיתוב הבא ממנו נוטף דם: **"זה גורל ההנהגה שלכם, [מידג] גדודי אבו עלי מצטפא"** במרכז החלק העליון של הפוסטר נכתב **"גדודנו יוסיפו לפעול לחיסול המפעל [הציוני שלכם]"**.²

² מתוך כתבה של יהונתן דחו הלוי באתר NFC

4. ברקע המבצע של צה"ל עמדה עזיבת הפקחים הבריטים והאמריקאים שפיקחו על החזקת ששת האסירים בכלא יריחו בבוקר ה-14 במרץ. הסיבה לעזיבת הפקחים הייתה חוסר יכולתה של "הרשות הפלסטינית" להבטיח את ביטחונם ואי עמידתה בתנאי ההסדר. להערכתנו, בנוסף לכך, תרם לעזיבתם ניצחון ה"חמא"ס" בבחירות וההערכה כי ממשלת ה"חמא"ס" החדשה תשחרר את אחמד סעדאת ושאר העצורים של "החזית" מהכלא.

5. יצוין כי אחמד סעדאת ורוצחי השר זאבי נהנו בתקופת שהותם בכלא יריחו מתנאי מעצר משופרים (מעצר בתנאים של "חמישה כוכבים"). **אחמד סעדאת, מזכ"ל "החזית" ועאהד ע'למה, ראש הזרוע המבצעית-טרוריסטית של "החזית", המשיכו מבית הכלא לנהל ולאכוון את פעילות "חזית העממית" כולל מתן הנחיות לביצוע פעולות טרור.** בבחירות האחרונות (25 בינואר) הוצב אחמד סעדאת בראש רשימת "חזית", נבחר כחבר ב"מועצה המחוקקת" וניהל מו"מ קואליציוני עם ה"חמא"ס", שהבטיחה לשחררו לאחר שתוקם הממשלה החדשה.

6. במהלך המצור על הכלא קיים סעדאת ראיונות עם כלי התקשורת הערביים. בראיונות הללו הוא הדגיש כי הוא וחבריו לא יסגירו עצמם וכי הם מוכנים להקריב עצמם על קידוש שם אללה ("אלג'זירה", 14 במרץ). אולם בסופו של דבר הוא ואנשיו העדיפו להסגיר את עצמם ולא להתעמת עם חיילי צה"ל.

דוברים פלסטינים: המדובר ב"מזימה ישראלית-אמריקאית-בריטית"

7. בכירי "הרשות הפלסטינית", כמו גם דוברי ה"חמא"ס" והפת"ח", גינו בחריפות את פעילות צה"ל ביריחו **בהטילם את האחריות לאירועים על ארה"ב, בריטניה וישראל.** יו"ר "הרשות הפלסטינית" אבו מאזן הגדיר את הפעולה ביריחו כ"פשע בלתי נסלח", "השפלה לעם הפלסטיני והפרה של כל ההסכמים". בכירי ה"חמא"ס" (ח'אלד משעל; מחמוד אלזהאר) הפנו אצבע מאשימה לעבר "הרשות הפלסטינית" וממשלת המעבר תוך הדגשה כי עליה חלה האחריות לאירועים ביריחו.

8. עזיבת הפקחים הזרים את הכלא ביריחו והמצור שהטיל צה"ל הוצגו ע"י הדוברים הפלסטינים כ"מזימה" ישראלית-אמריקאית-בריטית, במסגרת צעדי הסלמה שהיא נוקטת על רקע מערכת הבחירות. הודעות דוברים בריטיים ואמריקאים כי ל"רשות" נמסרה הודעה מוקדמת על החלטתן להסיג את המפקחים הבינלאומיים נתקלו בהכחשה מפי דוברי ה"רשות". כך למשל, דובר משרד החוץ האמריקאי, אלברטו פרננדז, אמר כי נסיגת של הפקחים, שנועדה בראש ובראשונה לשמור על ביטחונם, אינה בגדר הפתעה כפי ש"הרשות" מציגה, שכן התקיימו מגעים עם הפלסטינים בעניין זה. דובר משרד הפנים תופיק אבו ח'וצה טען בתגובה כי דברי דובר מחלקת המדינה האמריקאית אינם נכונים וכי הם נועדו לתרץ את מעשיה של ישראל בכלא יריחו ("אלג'זירה", 14 במרץ).

דובר משרד החוץ האמריקאי, אלברטו פרננדז טוען כי הוצאת הפקחים לא הייתה בגדר הפתעה ל"רשות הפלסטינית" (טלוויזיה "אלג'זירה", 14 מרץ)

דובר משרד הפנים הפלסטיני תופיק אבו ח'וצה מאשים את בריטניה וארה"ב באחריות לפעולה (טלוויזיה "אלערביה", 14 מרץ)

גל חטיפות אזרחים זרים בעקבות האירועים ביריחו

9. דוברים מטעם "החזית העממית לשחרור פלסטין" וארגוני הטרור האחרים איימו בתגובות חריפות נגד ישראל ונגד אזרחים זרים בעקבות האירועים ביריחו. דוברים מטעם ה"חזית" הודיעו כי הם רואים עצמם חופשיים לפגוע ביעדים בריטיים ואמריקאים ובמוסדות אירופאים משום שהללו משרתים את ישראל (רדיו "צות אלקדס", 14 במרץ). אבו ודיע, דובר מטעם "גדודי אבו

עלי מצטפא" (הזרוע המבצעית-טרוריסטית של "החזית"), קרא לאזרחים האמריקאים והבריטים לעזוב את שטחי "הרשות" משום "שהם מהווים **מטרות לגדודים שלנו**" (רדיו "שבאב", 14 במרץ).

10. ההצהרות הפומביות מפי בכירי "הרשות" ודוברי "החזית העממית" ושאר ארגוני הטרור **עודדו, למעשה, פגיעה באזרחים זרים, רובם כאלו השוהים בשטחי ה"רשות" במשימות סיוע לפלסטינים**. ב-14 במרץ התחולל גל חטיפות של אזרחים זרים, פגיעה במוסדות זרים והפגנות מחאה. **את האירועים הללו הובילו פעילי "החזית העממית לשחרור פלסטין"** והשתתפו בהם פעילי "פת"ח"/"גדודי חללי אלאקצא". **נראה כי מרבית החטופים שוחררו לאחר זמן קצר.**

11. להלן תמונת מצב (ראשונית) על התקיפו נגד אישים ומוסדות זרים :-

א. **חטיפת אזרחים זרים**: גל החטיפות התמקד בעיקר בזרים השוהים ברצועת עזה והוא **בוצע בעיקר על ידי פעילי "החזית העממית"**. סוכנות הידיעות "ראמתאן" דיווחה על **למעלה מ-13 חטופים**. דובר "החזית העממית" הודה כי אנשיו חטפו שמונה זרים. בין החטופים נציג שוויצרי בכיר של "הצלב האדום" ברצועה; שני מורים אוסטרליים; שני עיתונאים צרפתים; שתי צרפתיות כנראה עובדות הארגון "רופאים ללא גבולות"; שני עובדי הטלוויזיה הקוריאנית; עיתונאים ומורים אמריקאים. בגינין נחטף מרצה אמריקאי באוניברסיטה הערבית האמריקאית.

שתי צרפתיות חטופות מוחזקות בידי אנשי "החזית העממית"
(טלוויזיה "אלערביה", 14 מרץ)

ב. **תקיפת מוסדות זרים**: האירוע הבולט היה **תקיפת "מרכז התרבות הבריטי"** ברצועת עזה ע"י פעילים חמושים של "החזית העממית לשחרור פלסטין". המרכז הועלה באש ונגרם נזק לרכוש. בנוסף לכך **הותקפו מבנים ומשרדים של האיחוד האירופי ושל ארגונים זרים נוספים**. כמו כן התקיימו ניסיונות לפרוץ לנציגויות רשמיות ולבתי מלון בעזה במהלכם התנהלו חילופי אש בין פעילי טרור חמושים לבין כוחות הביטחון הפלסטינים.

ג. **פינוי משקיפים במסוף רפיח**: על רקע כוונת פעילי "החזית העממית" לפגוע במשקיפים התפנו חברי משלחת המשקיפים האירופאית המוצבת במסוף רפיח לכרם שלום. כתוצאה מכך נסגר מסוף רפיח באופן זמני.

ד. **הפגנות ותהלוכות מחאה**: בראמאללה התקיימה הפגנה בהשתתפות נציגים בכירים מ"המועצה המחוקקת" ובהם ראשי סיעות ה"חמא"ס" וה"פת"ח". במהלך ההפגנה עברו חמושים ברחובות הראשיים והורו על סגירת בתי עסק. כמו כן התקיימו תהלוכות והפגנות מחאה בערים נוספות כולל בעזה, בחברון ובשכם.

12. מיד בתום האירוע ביריחו נורו כמה רקטות "קסאם" מצפון רצועת עזה לעבר שטח ישראל. הירי נמשך גם ב-15 במרץ. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. את האחריות לביצוע הירי נטלו על עצמם מספר ארגונים בעיקר "פת"ח/גדודי חללי אלאקצא".

נספח

פרטים ביוגרפיים אודות ששת העצורים ששהו בכלא יריחו בתוקף "הסכם ראמאללה"³

פוסטר של "החזית העממית" בו מופיעים ככל הנראה ארבעה מהעצורים המעורבים ברצח רחבעם זאבי ז"ל (המקור: אתר האינטרנט של "החזית העממית לשחרור פלסטין")

1. אחמד סעדאת יוסף עבד אלרסול, מזכ"ל "החזית העממית לשחרור פלסטין"

א. יליד 1953, מוצאו מאל בירה. שימש כמפקד הזרוע המבצעית-טרוריסטית של החזית העממית עד להריגתו של מזכ"ל הארגון אבו עלי מצטפא ב- 27 אוגוסט 2001 בפעולת סיכול ממוקד. מאז הוא מכהן כמזכ"ל ארגון "החזית העממית לשחרור פלסטין".

ב. סעדאת היה עצור שש פעמים בין השנים 1976-1993. בדצמבר 1996 היה אחראי לשיגור חולית טרור, אשר ביצעה ירי ממכונית לעבר מכונית בה נסעה משפחה ישראלית באזור ראמאללה. כתוצאה מהירי נרצחו אם ובנה ונפצעו שלושה ילדים נוספים.

³מבוסס על נתוני שירות ביטחון כללי.

ג. באכוונתו והנחייתו של סעדאת ביצעה "החזית העממית לשחרור פלסטין" מספר פיגועים חמורים נוספים, ביניהם :-

(1 פברואר 2001 – פיצוץ מכונית תופת בשכונת מאה שערים בירושלים. עשרה ישראלים נפצעו.

(2 אפריל 2001 – פיצוץ מכונית תופת במרכז המסחרי באור יהודה. שמונה ישראלים נפצעו.

(3 מאי 2001 – פיצוץ מכונית תופת במרכז ירושלים סמוך למגרש הרוסים. חמישה ישראלים נפצעו.

(4 יוני 2001 – פיצוץ מטען חומר נפץ באזור התעשייה בעטרות.

(5 יולי 2001 – פיצוץ שתי מכוניות תופת ביהוד. שישה ישראלים נפצעו.

(6 יולי 2001 – הטמנת מטען חבלה בתוך אבטיחים באוטובוס המוביל לקניון מלחה בירושלים.

ד. לאחר שנבחר למזכ"ל "החזית העממית" המשיך סעדאת להדגיש את מחויבותו ומחויבות ארגונו להמשך פיגועי הטרור. ב-17 אוקטובר 2001 ביצע ארגונו את רצח השר רחבעם זאבי ז"ל במלון "היאט" בירושלים.

ה. בבחירות האחרונות ל"מועצה המחוקקת" נבחר סעדאת כחבר פרלמנט מטעם רשימת "החזית העממית". ארגונו עומד ככל הנראה להצטרף לקואליציה בראשות ה"חמא"ס" על רקע תמימות דעים בכל הנוגע לסכסוך עם ישראל והמאבק המזוין נגדה

אחמד סעדאת מזכ"ל "החזית העממית לשחרור פלסטין", אחראי לרצח רחבעם זאבי ז"ל ולפיגועי טרור נוספים (אתר האינטרנט של ה"חמא"ס")

2. עאהד יוסף מוסא ע'למה, ראש הזרוע המבצעית-טרוריסטית של "החזית העממית לשחרור פלסטין" ומאכוון הרצח של השר זאבי ז"ל

א. יליד 1968, מוצאו מראמאללה פעיל מבצעי של "החזית" אשר עסק בגיוס ואימון פעילים לביצוע פיגועים. החל מאוקטובר 2000 שימש עילמה כמפקד בכיר במנגנון המבצעי שהנחה ואכוון חוליות טרור אשר ביצעו פיגועים בראמאללה, שכס וירושלים.

ב. מאז מותו של אבו עלי מצטפא משמש עילמה כראש הזרוע המבצעית-טרוריסטית של "החזית העממית", לאחר שהחליף את אחמד סעדאת בתפקיד. במסגרת תפקידו הוא עמד מאחורי תכנון וביצוע רצח השר רחבעם זאבי ז"ל.

ג. לאחר הרצח, נמלט עילמה לשכס, שם המשיך בפעילותו הטרוריסטית. במסגרתה הוא השתתף בתכנון פיגוע התאבדות בפיצרייה במרכז המסחרי בקרני שומרון (16 פברואר, 2002). כתוצאה מהפיגוע נהרגו שלושה בני אדם ונפצעו 22 נוספים.

ד. עמאד עילמה היה קשור באופן ישיר לביצוע פיגועים נוספים, ביניהם:

(1) אוקטובר 1993: רצח שני מטיילים ישראלים בואדי קלט.

(2) מרץ 1993: רצח אזרחי ישראלי בירושלים.

3. מג'די חסין יוסף אלרימאוי מפקד החוליה שרצחה את השר זאבי ז"ל

א. יליד 1965, מוצאו מראמאללה. במהלך 2001 פעל לצידו של עאהד ע'למה והיה מעורב בתכנון מספר פיגועי תופת בירושלים וביהוד.

ב. מג'די היה המפקד הישיר שגייס, הפעיל ושילח את החוליה שרצחה את השר רחבעם זאבי ז"ל.

4. חמדי אחמד עות'מאן קרעאן, חבר החוליה שרצחה את השר זאבי ז"ל

א. יליד 1974, מוצאו מאלביריה, רמאללה גויס ל"חזית העממית" בתחילת אוקטובר 2000 ע"י מג'די אלרימאוי. ביולי 2001 קיבל ממג'די מספר מטעני חבלה אותם הטמין במכונית חונה ביהוד וגרם לפציעתם של שישה אזרחים.

ב. ב-17 אוקטובר 2001 הוא יצא יחד עם באסל אלאסמר למלון "היאט" בירושלים. השניים ארבו לשר רחבעם זאבי בפתח חדרו במלון. **חמדי קרעאן היה זה שלחץ על ההדק וירה בשר זאבי ז"ל שלושה כדורים.**

5. באסל עבד אלרחמן אחמד אלאסמר, חבר החוליה שרצחה את השר זאבי ז"ל

א. יליד 1976, במוצאו מבית רימא, פעיל מבצעי של "החזית העממית לשחרור פלסטין".

ב. היה מעורב ברצח השר זאבי ז"ל הוא עמד בפתח חדר המדרגות של המלון ושימש כמאבטח ומתריע בזמן שחמדי קרעאן התנקש בשר זאבי ז"ל.

6. פואד חג'אזי מחמד אלשובכי, מעורב בניסיון הברחת אמל"ח לשטחי "הרשות הפלסטינית" בספינה "קארין A"

דרכונו הדיפלומטי של פואד אלשובכי (מקור: שלל ממבצע "חומת מגן")

א. יליד 1942, במוצאו מרצועת עזה. איש הכספים המרכזי של "הרשות הפלסטינית", מקורבו ואיש סודו של ערפאת. תפקידו הפורמלי היה אחראי על מנהלת הכספים במנגנון הביטחון הכללי ב"רשות הפלסטינית".

ב. במסגרת תפקידו הוא היה אחראי ומעורב אישית בהפעלה ומימון חוליות טרור, רכש אמצעי לחימה והברחתם לשטחי "הרשות הפלסטינית". שמו של שובכי עלה לכותרות עם תפיסת אוניית הנשק "קארין A" בליל 2-3 בינואר 2002 בים סוף. שובכי רקם את העסקה עם האיראנים במסגרתה שוגרה מאיראן אוניית נשק ובה אמצעי לחימה מתקדמים שכללו רקטות ארוכות טווח, טילי נ"מ וחומרי נפץ מתוחכמים.

תפיסת ה"קארין A" – עיקרי האירוע⁴

האונייה נרכשה בלבנון בשלהי אוגוסט 2001. היא הפליגה מלבנון לסודאן ושהתה מחוץ לפורט סודאן כ-12 ימים במהלכם הוחלף שמה ל-"קארין A". מסודאן הפליגה הספינה במשך ארבעה ימים עד נמל חודידה בתימן. בדצמבר 2001 עברה הספינה לחצי האי קשם (מול חופי איראן) שם הוטענו עליה אמצעי לחימה ממחסני הצבא האיראני. אמצעי לחימה אלו אוחסנו ב-83 מיכלי צלילה שאינם ניתנים לזיהוי מעל פני המים, פרי פיתוח איראני. האוניה יצאה לדרכה לכיוון תעלת סואץ במטרה לפרוק את מטענה שיועד עבור המפקדה הימית של "הרשות הפלסטינית" בחופי אלעריש ועזה. ב-1 ינואר 2002 זוהתה הספינה על ידי חיל הים ואנשיו השתלטו עליה לפני כניסתה לתעלת סואץ. האוניה הושטה לנמל אילת על ציודה וצוותה.

הספינה קארין A

דוגמאות מאמצעי הלחימה שנתפסו על גבי הספינה קארין A (מאוסף חומרי השלל של "מרכז המידע למודיעין ולטרור")

⁴ על פי אתר האינטרנט של חיל הים